

## N:o 36.

Ank. till Riksd. kansli den 29 maj 1901, kl. 6 e. m.

*Betänkande, angående beräkning af vissa bevillningar för år 1902.*

Jemlikt 40 § riksdagsordningen får bevillningsutskottet härmed afgifva förslag till beräkning af de särskilda bevillningarnas belopp för år 1902; innefattande detta förslag icke blott tull-, post-, stämpel, bränvinstillverknings- och hvitbetssockertillverkningsmedlen, utan äfven afkastningen af bevillningsafgifterna för särskilda förmåner och rättigheter.

1:o.

### Tullmedlen.

Tullmedlen, hvilka vid nästlidet års riksdag för innevarande år beräknades till 49,000,000 kronor, hafva i bruttoinkomst inbragt:

år 1897 .....	kronor 43,537,911: —
» 1898 .....	» 52,012,881: —
» 1899 .....	» 60,051,428: —
eller i medeltal för dessa tre år .....	» 51,867,407: —
samt år 1900 .....	» 57,731,764: —

Under månaderna januari—april innevarande år hafva de debiterade tullmedlen utgjort 14,677,848 kronor mot 18,027,433 kronor under motsvarande tid år 1900, hvilket visar en minskning i tullinkomsterna af 3,349,585 kronor.

I underdånig skrifvelse den 11 sistlidne december angående inkomstberäkningen för år 1902, hvilken skrifvelse finnes bifogad Kongl.

*Bih. till Riksd. Prot. 1901. 5 Saml. 1 Afd. 31 Häft. (N:o 36).*

1

Maj:ts till innevarande Riksdag aflåtna proposition angående statsverkets tillstånd och behof, har statskontoret, under erinran att ifrågasvarande statsinkomst vore beroende af konjunkturförhållanden, hvilka icke kunde tillförlitligt bedömas för den tid 1902 års statsreglering afsåge, hemställt, att tullmedlen måtte beräknas till enahanda belopp, som i 1901 års riksstat eller till 49,000,000 kronor.

Kongl. Maj:t har emellertid föreslagit, att ifrågasvarande inkomstitel måtte för år 1902 beräknas till 51,000,000 kronor. Angående de förhållanden, hvilka legat till grund för sistberörda beräkning, har chefen för finansdepartementet till det den 11 januari 1901 hållna statsrådsprotokoll öfver finansärenden, som finnes bifogadt Kongl. Maj:ts omförmälda proposition, anført följande.

Tullmedelsinkomsten för år 1900 företedde någon nedgång i jernförelse med det belopp, som betecknade enahanda inkomst för år 1899. Minskningen vore emellertid till väsentlig del beroende på det gynn samma utfallet af 1900 års skörd. Rörande tulluppbörden under december månad nästlidet år föreläge ännu icke så detaljerade uppgifter, att man kände, på hvilka varuslag den siffra, som betecknade minskningen för denna månad i jernförelse med motsvarande månad år 1899, eller 943,608 kronor, fördelade sig, men högst antagligt vore, att en icke obetydlig del deraf belöpte sig på artikeln spanmål. Jernförde man tiden januari—november 1900 med motsvarande tid 1899, förekomme de största minskningarna på följande varuslag, nemligen spanmål, omalen och malen, med 979,128 kronor, maskiner med 350,400 kronor och fläsk med 343,800 kronor. Då tulluppbörden för år 1900, ehuru densamma med något öfver  $2\frac{1}{2}$  millioner kröner understege den exceptionelt höga tulluppbörden för år 1899, likväl med omkring  $5\frac{1}{2}$  millioner kronor öfverstege enahanda uppbörd för år 1898, hvilket år kännetecknades af ett lifligt ekonomiskt uppsving inom landet, saknade man, särskildt med fästadt afseende på den dryga andel den minskade spanmålsinförseln hade i nedgången för år 1900, anledning att, åtminstone i någon afsevärd grad, skriva minskningen i tullinkomst på räkningen af en nedgång i den ekonomiska ställningen i landet, om ock de anförda siffrorna i sin mån bure vittne derom, att den ekonomiska utvecklingen icke varit så liflig under år 1900 som under år 1899.

Då den af statskontoret beräknade inkomsten af tullmedlen för år 1902, 49,000,000 kronor, med öfver  $8\frac{1}{2}$  millioner kronor understege tulluppbörden för år 1900 och med omkring  $7\frac{1}{2}$  millioner kronor medeluppbörden för åren 1898—1900, syntes beräkningen af denna inkomstitel lämpligen kunna och böra höjas till ett belopp, som när-

mare motsvarade den sannolika afkastningen; och hemställde departementschefen fördenskull, att tullmedlen måtte för år 1902 beräknas till ett belopp, som med 2,000,000 kronor öfverstege den af statskontoret beräknade afkastningen eller således till 51,000,000 kronor.

Af innevarande Riksdag har i tulltaxan icke beslutits någon förändring, som kan vid förevarande beräkning vara af någon betydelse. På sätt utskottet här ofvan omförmäldt hafva de debiterade tullmedlen under innevarande års första fyra månader, jemförda med motsvarande tid år 1900, minskats med ett belopp, utgörande i rundt tal 3,350,000 kronor. Med hänsyn härtill anser utskottet ett så högt belopp som det i Kongl. Maj:ts förslag upptagna icke kunna med säkerhet påräknas, utan hemställer i likhet med statskontoret,

att tullmedlen måtte för  
år 1902 beräknas till ..... kronor 49,000,000: —

2:o.

#### Postmedlen.

Vid nästlidet års riksdag beräknades postmedlen för innevarande år till 11,590,000 kronor.

Ifrågavarande medel utgjorde:

år 1897 .....	kronor	9,704,637: —
„ 1898 .....	„	10,310,473: —
„ 1899 .....	„	11,121,372: —
eller i medeltal för dessa tre år .....	„	10,378,827: —
samt belöpte sig år 1900 till .....	„	11,883,965: —

Postmedlen äro, enligt hvad statskontoret i sin ofvan omförmälda skrifvelse till Kongl. Maj:t uppgifvit, för år 1902 af generalpoststyrelsen beräknade till 12,400,000 kronor och jemväl af statskontoret med samma belopp upptagna. I denna beräkning har Kongl. Maj:t icke vidtagit någon förändring; och då icke heller utskottet har något att dervid erinra, hemställer utskottet,

att postmedlen måtte för  
år 1902 beräknas till ..... „ 12,400,000: —  
Transport kronor 61,400,000: —

Transport kronor 61,400,000: —

3:o.

**Bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter.**

Dessa avgifter hafva utgjort:

år 1897 .....	kronor	990,409: —
„ 1898 .....	„	1,066,073: —
„ 1899 .....	„	1,105,608: —
eller i medeltal för dessa		
tre år .....	„	1,054,030: —
samt år 1900 .....	„	1,113,547: —

Beträffande ifrågavarande inkomsttitel har statskontoret i sin ofvan omförmälda, den 11 december 1900 dagtecknade skrifvelse anfört följande.

Denna inkomsttitel vore för år 1898 beräknad till 850,000 kronor, men med fäst afseende å den minskning i bankbolags sedelutgifning, som tilläfventyrs kunde ega rum i följd af stadgandet i § 41 i lagen för Sveriges riksbank den 12 maj 1897, beräknade 1898 års Riksdag bevillningsavgifterna för särskilda förmåner och rättigheter för år 1899 till ett nedsatt belopp af 750,000 kronor. Omförmälda lagrum innehölle, bland annat, att enskilda banker egde att intill utgången af år 1903 utgifva egna sedlar, samt att från början af år 1899 till utgången af år 1903 enskild bank, som, efter minst tre månader förut hos chefen för finansdepartementet derom gjord anmälan, afstått från sin rätt att utgifva egna sedlar samt icke indragit något af sina den 1 januari 1896 befintliga afdelningskontor, egde åtnjuta hos riksbanken vissa förmåner.

Med 1898 års utgång upphörde en enskild sedelutgifvande bank, Vesterbottens enskilda bank, med sin rörelse, som då öfvertogs af ett nybildadt bankaktiebolag. Såsom statskontoret redan sist-

Transport kronor 61,400,000: —

Transport kronor 61,400,000: —

lidet år i underdånighet meddelade, hade styrelsen för Mälareprovinsernas enskilda bank hos chefen för finansdepartementet anmält, att bankens delägare å ordinarie bolagsstämma den 8 mars 1899 beslutit, att banken vid 1902 års utgång skulle upplösas för att ombildas till bankaktiebolag. I öfrigt hade ingen anmälan, som haft afseende å upphörande af enskilda bankers sedelutgifning, till finansdepartementet inkommit.

Ifrågavarande inkomsttitel hade under en följd af år befunnit sig i stegring med en årlig ökning under femårsperioden af i medeltal 41,163 kronor. I medeltal för åren 1897—1899 hade influtit 1,051,917 kronor och under samma treårsperiod hade den icke något år understigit 990,000 kronor. Ehuru en ökning i beräkningen af denna inkomsttitel sålunda icke skulle sakna skäl, ansåge likväl statskontoret, med hänsyn till möjligheten af förändrade förhållanden beträffande åtskilliga enskilda bankers sedelutgifning redan före 1902 års utgång, försigtigheten bjuda, att inkomsten vid nu förestående statsreglering beräknades till enahanda belopp som föregående år eller 850,000 kronor.

Kongl. Maj:t har, i enlighet med statskontorets hemställan, upptagit bevillningsafgifterna för särskilda förmåner och rättigheter för år 1902 med nyssnämnda belopp 850,000 kronor.

Enligt hvad utskottet inhämtat, hafva Skånes enskilda bank och Kristianstads enskilda bank gjort vederbörlig anmälan om att de ämna afstå från sin sedelutgifningsrätt från och med den 1 augusti innevarande år.

Nämnda två banker hafva tillhoppa under de tre sistförflutna åren erlagt bevillning för sedelutgifning till följande belopp, nemligen

år 1898 .....	kronor 150,046: —
„ 1899 .....	„ 172,444: —

Transport kronor 61,400,000: —

Transport kronor 61,400,000: —  
 år 1900 ..... kronor 173,609: —  
 eller i medeltal för dessa tre år „ 165,366: —

Med hänsyn till den minskning af förevarande inkomstitel, som på grund af upphörandet af omförmälda två bankers sedelutgifning kommer att inträda och då möjligt är, att äfven andra banker innan 1902 års utgång komma att afstå från sin sedelutgifts rätt, har utskottet ansett beräkningen af denna inkomstitel böra sättas något lägre, än statskontoret och Kongl. Maj:t föreslagit, samt hemställer,

att bevillningsafgifterna för  
 särskilda förmåner och rättig-  
 heter måtte för år 1902 be-  
 räknas till ..... „ 700,000: —

4:o.

#### Stämpelmedlen.

Stämpelmedlen, som för innevarande år beräknats till 5,000,000 kronor, hafva utgjort:

år 1897 ..... kronor 5,957,170: —  
 „ 1898 ..... „ 6,845,553: —  
 „ 1899 ..... „ 8,211,636: —  
 eller i medeltal för dessa  
 tre år ..... „ 7,004,786: —  
 samt år 1900 ..... „ 6,598,411: —

Enligt uppgifter från finansdepartementet för åren 1897, 1898 och 1899 hafva de stämplat, som användts till nedannämnda handlingar, uppgått till följande belopp:

---

Transport kronor 62,100,000: —

Transport kronor 62,100,000: —

	år 1897	år 1898	år 1899
handlingar till lagfartsproto-			
koll .....	1,787,031 <sup>95</sup>	2,446,043 <sup>10</sup>	2,281,428 <sup>80</sup>
dito till inteckningsprotokoll	329,896 <sup>78</sup>	435,752 <sup>36</sup>	435,053 <sup>40</sup>
dito „ äktenskapsförords-			
protokoll .....	4,411 <sup>—</sup>	3,981 <sup>20</sup>	4,440 <sup>—</sup>
dito „ bouppteckningsproto-			
koll .....	1,400,414 <sup>65</sup>	1,524,124 <sup>65</sup>	3,463,047 <sup>38</sup>
summa kronor	3,521,754 <sup>88</sup>	4,409,901 <sup>31</sup>	6,183,969 <sup>58</sup>

Stämpelafgiften för spelkort, som utgår med 50 öre för hvarje kortlek, har inbragt:

år 1897 .....	kronor 111,832: —
„ 1898 .....	„ 128,422: —
„ 1899 .....	„ 141,984: 50

I sin ofvanberörda skrifvelse har statskontoret erinrat, att inkomsttiteln utvisade en väsentlig stegring, som betecknades af en årlig medelökning under senaste femårsperiod af 829,983 kronor, hvarvid dock vore att märka, att år 1899 i stämpelbeloppet för handlingar till bouppteckningsprotokoll inginge afgift för *en* bouppteckning med omkring 1,800,000 kronor. Stegringen vore emellertid detta oaktadt så afsevärd, att statskontoret hölle före, det en förhöjning i beräkningen för år 1902 borde vidtagas till 6,000,000 kronor, hvilket belopp stämpelmedlen under senaste treårsperiod ingen gång väsentligt underskridit.

Till sistnämnda belopp har ifrågavarande statsinkomst jemväl af Kongl. Maj:t beräknats.

Utskottet anser emellertid med hänsyn dertill, att under de senaste åren stämpelmedlen uppgått till betydligt högre belopp än det sålunda beräknade, 500,000 kronor derutöfver kunna utan fara för misstag påräknas samt hemställer alltså,

Transport kronor 62,100,000: —

Transport kronor 62,100,000: —  
 att stämpelmedlen måtte  
 för år 1902 beräknas till ..... kronor 6,500,000: —

5:o.

### Bränvinstillverkningsskatten.

Bränvinstillverkningen i riket har enligt uppgift i statskontorets ofvanberörda skrifvelse till Kongl. Maj:t af den 11 december 1900 utgjort:

år 1895 .....	liter	34,886,895
„ 1896 .....	„	32,804,168
„ 1897 .....	„	36,295,172
„ 1898 .....	„	38,654,829
„ 1899 .....	„	46,208,645
utgörande medeltalet för femårs- perioden .....	„	37,769,942

Medeltalet för femårsperioden 1894—1898 utgjorde 35,141,990 liter.

Enligt hvad utskottet inhemtat från finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå har tillverkningen uppgått under år 1900 till 43,743,888 liter och under de tre första månaderna af innevarande år till 19,692,364 liter.

Beträffande tillverkningsskatten meddelas i statskontorets nyssnämnda skrifvelse följande öfversigt för femårsperioden 1895—1899:

	Influten skatt.	Restitution för		Stats- verket behållet.
		denature- radt brän- vin.	för högt erlagd skatt.	
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
År 1895 .....	16,558,451	710,025	1,709	15,846,717
„ 1896 .....	17,545,976	744,617	5,279	16,796,080
„ 1897 .....	18,438,057	919,989	5,643	17,512,425
„ 1898 .....	20,004,608	992,768	6,481	19,005,359
„ 1899 .....	20,889,190	1,104,593	9,080	19,775,517

Transport kronor 68,600,000: —



Transport kronor 68,600,000: —

Under år 1900 belöpte sig skatten till 21,742,815 kronor, och utgick under samma år restitution af tillverkningsafgift för denaturerad samt skattefritt bränvin med 1,287,170 kronor, i följd hvaraf statsverkets behållna inkomst af denna skattetitel under år 1900 utgjort 20,455,645 kronor.

I sin omförmälda skrifvelse har statskontoret, under erinran att bränvinstillverkningskatten för innevarande år beräknats till 18,000,000 kronor, anført, att denna statsinkomst, som i medeltal för de senaste tre åren uppgått till 18,764,437 kronor och under hvartera af åren 1898—1900 öfverskridit 19,000,000 kronor och hvars stegringstendens utmärkes af en årlig ökning under senaste femårsperiod af i medeltal 982,200 kronor, torde böra upptagas med 19,500,000 kronor.

Med sistnämnda belopp har ifrågavarande statsinkomst jemväl blifvit uppförd i Kongl. Maj:ts förslag till statsreglering för år 1902; och får utskottet i öfverenstämmelse härmed hemställa,

att bränvinstillverknings-  
skatten måtte för år 1902 be-  
räknas till ..... „ 19,500,000: —

6:o.

### Hvitbetssockertillverkningsafgiften.

Inkomsten af denna skattetitel har utgjort:

år 1897	kronor 11,008,906: —
„ 1898	„ 6,317,671: —
„ 1899	„ 7,483,948: —
„ 1900	„ 9,946,573: —

Transport kronor 88,100,000: —

Transport kronor 88,100,000: —

Under nedannämnda tillverkningsår har vid samtliga fabriker inom landet afverkats följande myckenhet hvitbetor:

år 1896—1897	890,240 ton
„ 1897—1898	716,141 „
„ 1898—1899	480,932 „
„ 1899—1900	622,047 „
„ 1900—1901	875,912 „

Denna statsinkomst är i 1901 års riksstat upptagen till 9,000,000 kronor. Då densamma emellertid under senaste femårsperiod icke influtit med mera än 7,935,212 kronor i medeltal om året och stegringstendensen i förhållande till inkomstitelns storlek vore ringa, samt titeln i öfrigt vore beroende af eventuellt svaga skördar, har statskontoret enligt sin ofvanberörda skrifvelse ansett försigtigheten bjuda, att en nedsättning till 8,000,000 kronor egde rum för år 1902.

Mot statskontorets beräkning har emellertid chefen för finansdepartementet vid ärendets föredragning inför Kongl. Maj:t erinrat, att betskörden åren 1898 och 1899 varit synnerligen svag, samt vidare anført, att då hvitbetssockertillverkningsavgiften år 1900 uppgått till 9,946,572 kronor, syntes anledning icke föreligga att nedsätta den för närvarande gällande beräkningen; och hemställde därför departementschefen, att ifrågavarande inkomstitel måtte för år 1902 upptagas till 9,000,000 kronor, hvilket belopp jemväl upptagits i Kongl. Maj:ts förslag till statsreglering.

Ifrågavarande afgift utgår som bekant med visst belopp i förhållande till det utbyte i råsocker, som de för tillverkningen använda hvitbetor antagas hafva lemnat. Då utbytet, som enligt nu gällande stadgande beräknas till 10,5 procent af de afverkade betornas vikt, enligt innevarande Riksdags beslut skall från och med den 1 näst-

Transport kronor 88,100,000: —

Transport kronor 88,100,000: —  
kommande september beräknas till 11,5 procent,  
blifver häraf, såsom utskottet i sitt betänkande  
n:o 20 för innevarande år anfört, en följd, att  
skattebeloppet kommer att ökas med omkring  
1,000,000 kronor om året. Enligt hvad inom  
utskottet blifvit upplyst kommer odlingen af hvit-  
betor för sockertillverkning under det stundande  
afverkningsåret icke att minskas, och det torde  
således, oafsedt den förhöjda utbytesprocenten,  
kunna antagas, att denna inkomsttitel kommer  
att lemna större afkastning än hvad Kongl. Maj:t  
beräknat. Utskottet hemställer därför,

att hvitbetssockertillverk-  
ningsafgiften måtte i riksstaten  
för år 1902 upptagas med ... kronor 10,500,000: —  
Summa kronor 98,600,000: —

Stockholm den 29 maj 1901.

På bevillningsutskottets vägnar:

H. CAVALLI.